

UDHËZIM - GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI
GUSHT 2026

Shënim:

- Përgjigjet në pyetjet e hapura pranohen si të sakta në qoftë se janë me formulim të përafërt si në udhëzimin e dhënë për vlerësim, ndërsa do të vlerësohen me 0 pikë në qoftë se janë kombinim i përgjigjes së saktë dhe përgjigjes së pasaktë.
- Vlerësimi i përgjigjeve nga aftësia Shkrim do të zhvillohet sipas një liste të veçantë kriteresh për vlerësim e cila precizohet për çdo sesion provimi.
- Përgjigjet në detyrat që janë të shkruara me laps, vlerësohen me 0 pikë.

LETËRSI				
Numri i detyrës në test	Numri i qëllimi që kontrollohet	Sqarime dhe përgjigjet e sakta	Kërkesa	Pikë
Letërsi kombëtare 1. “Paraja” - Hasan Zyko Kamberi	Qëllimi numër: 1, 4, 5, 9	1.1 C. Harrojnë vlerat morale 1.2 B. Ironik dhe kritik 1.3 C. Shoqërisë që i bindet parasë 1.4 C. Sundon botën falë parasë 1.5 C. Murdare dhe shkatërruese 1.6 C. letërsisë së Bejtexhinjve	6	Gjithsej pikë 6, nga 1 pikë për çdo pyetje.
Letërsi kombëtare 2. “Emira” - Anton Santori	Qëllimi numër: 1, 4, 5, 9	2.1 Një ngjarje tronditëse ku kasollja është djegur dhe prona është shkatërruar/djegien e kasolles bashkë me kopenë. 2.2 Kallonjeri 2.3 i qëndron besnik nderit dhe fjalës së dhënë 2.4 Pendesa e thellë për zilinë dhe urrejtjen që kishte pasur ndaj Emirës 2.5 Dhuna që ushtrojnë cubat në një fshat arbëresh dhe përpjekja e pushtetit për ta shpëtuar popullin nga kjo e keqe që banorëve ua kishte vështirësuar jetën 2.6 Metafora 2.7 Tregon se ajo është e mëshirshme, e drejtë dhe e gatshme të shpëtojë marrëdhënien. 2.8 romantizmit arbëresh	8	Gjithsej pikë 8, nga 1 pikë për çdo pyetje.
Letërsi botërore 3. “Tartufi”	Qëllimi numër: 1, 5, 7	3.1 I prishi/ i shkatërroi 3.2 Duke thënë se lidhjet e fshehta nuk janë mëkat 3.3 Nën tavolinë. 3.4 me kërcënime, arrogancë, duke treguar se është një njeri i rrezikshëm dhe manipulator. 3.5 Në shtëpinë e Orgonit/ Në Paris. 3.6 hipokrizia fetare/ mashtrimi 3.7 Komedisë 3.8 klasicizmit	8	Gjithsej pikë 8, nga 1 pikë për çdo pyetje.

<i>ANALIZË LETRARE</i>				
	Qëllimi numër: 1, 5, 7	4. C. Tregim 5. B. Konflike serioze dhe katastrofa të njerëzve 6. C. Romani 7. të jetë anonime 8. A. Stilistikë 9. C. Poezia satirike - bukuria e natyrës	6	Gjithsej pikë 6, nga 1 pikë për çdo pyetje.

<i>GJUHË</i>				
		10. Ç. onologji 11. Ç. Kallëzues foljor i përbërë 12. C. shkrimtar 13. Ç. Maqedonia e Veriut është anëtare e Organizatës së Kombeve të Bashkuara. 14. B. lidhore 15. C. rinia 16. A. Vajza e vogël kërceu nga gëzimi. 17. B. homonimie 18. morfologji 19. u frikësua, ka frikë. 20. qiellzorizim/palatalizim 21. Ju të punonit 22. thirrje 23. vendore 24. onomastikë 25. duhet të punoj 26. nxitëse 27. ty, të 28. Sipërore 29. kundrinor i zhdrejtë 30. skamje, varfëri, vobektësi	21	Gjithsej pikë 21, nga 1 pikë për çdo pyetje.

TË LEXUARIT				
Numri i detyrës në test	Numri i qëllimi që kontrollohet	Sqarime dhe përgjigjet e sakta	Kërkesa	Pikë
31. Përdorimi i mediave sociale është i dobishëm apo i dëmshëm për të rinjtë?	Qëllimi numër: 1, 2, 5, 7	31.1 B. 12-21 vjeç 31.2 C. Të lindur në botën e teknologjisë 31.3 C. Ndërveprimet me familjen ulen, ndërsa koha e kaluar me bashkëmoshatarët rritet 31.4 B. Bëhet problem i rëndësishëm i kohës sonë 31.5 B. Ju vendosin kufizime në përdorim 31.6 C. Nuk është zgjidhje konstruktive dhe e dobishme 31.7 C. Ndhmon në ruajtjen e marrëdhënieve shoqërore 31.8 C. Çdo përmbajtje e shpërndarë mund të lërë gjurmë dhe të na dëmtojë në të ardhmen	8	Gjithsej pikë 8, nga 1 pikë për çdo pyetje.
32. A do të jetë viti 2026 një pikë kthese në zgjidhjen e problemeve globale të klimës dhe mjedisit?	Qëllimi numër: 1, 2, 5, 7	32.1 Si viti kur krizat mjedisore u bënë pjesë e jetës së përditshme. 32.2 Si viti global i rehabilitimit. 32.3 Samiti COP-30, i mbajtur në qytetin Belém, Brazil. 32.4 Largimi i drejtë nga lëndët djegëse fosile dhe ndalimi i shpyllëzimit. 32.5 epokë koalicionesh ose bashkëpunime rajonale. 32.6 Mbi 70% e përdorimit global të ujit të ëmbël. 32.7 Mbi 60% e degradimit të tokës të shkaktuar nga aktivitetet njerëzore ndodh në zonat bujqësore. 32.8 Zvogëlon kapacitetin e tokës për të ruajtur ujë. 32.9 Rritja e kapacitetit të energjisë së pastër ndjek rritjen e kërkesës për energji. 32.10 Rreth 4,8 trilion dollarë në vit.	10	Gjithsej pikë 10, nga 1 pikë për çdo pyetje.

TË SHKRUARIT				
33. Shkruhet tekst në temë: Tekst prej 260-460	Qëllimi numër: 6	Nuk hiqen pikë nëse teksti ka: 260 – 460 fjalë. Hiqet 1 pikë nga kompozicioni në qoftë se teksti ka: 251 - 259 ose 461- 470 fjalë. Teksti nuk vlerësohet (nuk kontrollohet) në qoftë se ka më pak se 250 fjalë, përkatësisht më shumë se 471 fjalë. - Në numrin e përgjithshëm të fjalëve nuk numërohen fjalët e titullit. - Datat numërohen nga një fjalë për ditën, muajin dhe vitin (shembull- 16. 06. 2010 ka 3 fjalë) Orientime konkrete për të shkruar në temën e lirë: Tema 1: Roli i arsimit profesional në formimin e të menduarit kritik dhe përgjegjësisë qytetare • Mendo se çfarë do të kishe shkruar në këtë temë, sqaro nëse dhe si arsimi profesional luan një rol në formimin e të menduarit kritik dhe përgjegjësisë	kërkesa 1	Gjithsej pikë 13

		qytetare. • Merr një qëndrim kritik, mund të pajtohesh ose të mohosh titullin e dhënë dhe shpreh mendimin tënd përmes argumenteve të qarta, të lidhura logjikisht me njëra-tjetrën. • Shpjego se si arsimi profesional, përmes mësimdhënies praktike, punës në detyra konkrete dhe situata reale, zhvillon aftësinë e individit për të analizuar dhe vlerësuar informacione, për të marrë vendime dhe për të kuptuar pasojat e qëndrimeve dhe veprimeve të tij. • Jep të paktën dy argumente të mbështetura nga fakte dhe shembuj specifikë me të cilët do të shpjegosh rëndësinë e arsimit profesional në zhvillimin e të menduarit kritik te të rinjtë dhe për gatitjen e tyre për pjesëmarrje aktive dhe të përgjegjshme në shoqëri dhe në tregun e punës. • Shprehe qëndrimin tënd mbi rolin dhe ndikimin e arsimit profesional te të rinjtë si anëtarë kritikë dhe aktivë të shoqërisë dhe jep shembuj të përshtatshëm nga shkolla, mësimdhënia praktike ose jeta e përditshme. • Përfundo duke sublimuar qëndrimin tënd lidhur me këtë temë dhe se si arsimi profesional kontribuon në formimin e të menduarit kritik dhe zhvillimin e përgjegjësisë qytetare tek të rinjtë. • Përdore gjuhën standarde shqipe dhe shkronjat e dorës dhe kushtoji vëmendje drejtshkrimit, fjalorit, sintaksës dhe rregullave të pikësimit. Tema 2: Pse është e rëndësishme të ndihmojmë të tjerët në jetën e përditshme • Mendo se çfarë do të kishe shkruar në këtë temë, shpjego pse është e rëndësishme të ndihmohen të tjerët dhe çfarë përfitimesh kanë ata që ndihmojnë dhe ata që u ofrohet ndihmë. • Merr qëndrim kritik, mund të pajtohesh ose të mohosh titullin e dhënë, dhe përdor mendime të qarta dhe të qëndrueshme për të shprehur qëndrimin tënd në temën e dhënë. • Jep të paktën dy argumente të mbështetura nga fakte dhe shembuj konkretë për qëndrimin tënd mbi temën, duke shpjeguar pse është e rëndësishme të ndihmohen njerëzit e tjerë në jetë. • Shprehe mendimin tënd se si ndihet një i ri kur ndihmon dikë (duke krijuar një atmosferë mirëbesimi dhe vlerash etike - empati dhe dhembshuri, duke luftuar pabarazinë, ndjenjën e për mbushjes personale dhe lumturisë) dhe jep shembuj të përshtatshëm me të cilët do të mbështesësh mendimin tënd. • Përfundo duke sublimuar qëndrimin tënd lidhur me këtë temë dhe duke përmbledhur pse është e rëndësishme të ndihmohen të tjerët në jetën e përditshme nga aspekti social, etik dhe psikologjik. • Përdore gjuhën standarde shqipe dhe shkronjat e dorës dhe kushtoji vëmendje drejtshkrimit, fjalorit, sintaksës dhe rregullave të pikësimit.		
--	--	--	--	--

Kriteret për vlerësimin e aftësisë *Shkrim*

- Kandidati humb të drejtën e vlerësimit sipas kriterëve të parashikuara për aftësinë e të shkruarit nëse përmbajtja e teksteve nuk përputhet me temën e dhënë.
- Përgjigjet në detyrat të shkruara me **laps** vlerësohen me 0 pikë.
- Kandidati në qoftë se shkruan ese me shkronja shtypi i merren 5 pikë nga eseja.
- Kandidati humb të drejtën e vlerësimit sipas kriterëve të parashikuara për aftësinë e të shkruarit nëse në tekst ka më pak ose më shumë fjalë se sa numri i parashikuar në Udhëzuesin për vlerësim për vitin konkret të provimit.

Në udhëzuesin e vlerësimit, krahas kriterëve, do të qëndrojnë edhe udhëzimet e mëposhtme që do të duhet të përdoren nga të gjithë vlerësuesit në procesin e vlerësimit të testeve:

- Teksti, pavarësisht se në cilën prej temave të përzgjedhura është shkruar, nëse është shkruar në gjuhë dialektore, për kriterin Gjuhë merr **0 pikë**.
- Teksti në të cilin lexohen citime pa burim të specifikuar, pjesë të teksteve të tjerëve, kritika e të ngjashme, pa specifikuar burimin ose të njëjtat nuk parafrazohen duke përmendur autorin, për kriterin **Përmbajtje** merr **0 pikë**.